

ยังไม่ขลังพอ ! กฎหมายห้ามขาย/ดื่มเหล้าบนรถไฟ ผู้โดยสารอ้างไม่รู้ ป้ายเตือนมีน้อย บทลงโทษไม่ชัดเจน

กฎหมายห้ามขายหรือดื่มเหล้าเบียร์ในสถานีและบนรถไฟบังคับใช้มาตั้งแต่ปี 2558 ผลวิจัยยืนยันว่ายังไม่ได้ผลเท่าที่ควร คนส่วนมากยังไม่รู้พบเห็นการดื่มได้ ผู้โดยสารส่วนมากยืนยันไม่เคยทราบกฎหมายนี้ ไม่มีป้ายเตือน

งานวิจัยเพื่อติดตามผลการบังคับใช้กฎหมาย “กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางรถไฟ พ.ศ. 2558” โดย ‘นวลตา อาภาศพงษ์กุล’ และคณะ ได้เก็บข้อมูลจากผู้โดยสารชาวไทย ชาวต่างชาติ และผู้เกี่ยวข้อง 637 คน ในสถานีและบนขบวนรถไฟ จำนวน 40 เที่ยว พบว่า ผู้โดยสารชาวไทยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณชานชาลา สถานีรถไฟ และบนรถไฟ แต่ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.7 บอกว่ายังเห็นการจำหน่ายหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณดังกล่าว

“เป็นเรื่องน่าตกใจว่า แม้จะมีการประกาศใช้กฎหมายห้ามจำหน่ายและดื่มเหล้าบริเวณสถานี ชานชาลา และบนรถไฟมาสักระยะแล้ว แต่ก็ยังพบเห็นการจำหน่ายหรือดื่มเหล้าเบียร์ได้ทั่วไปในพื้นที่ที่ห้ามไว้” หัวหน้าทีมวิจัยกล่าว

“ เป็นเรื่องน่าตกใจว่า แม้จะมีการประกาศใช้กฎหมายห้ามจำหน่ายและดื่มเหล้าบริเวณสถานี ชานชาลา และบนรถไฟมาสักระยะแล้ว แต่ก็ยังพบเห็นการจำหน่ายหรือดื่มเหล้าเบียร์ได้ทั่วไปในพื้นที่ที่ห้ามไว้ ”

99

ด้านความเห็นต่อการห้ามจำหน่ายฯ บริเวณชานชาลาและสถานีรถไฟ

- 78.9 % เห็นด้วยกับการห้ามจำหน่าย
- 41.7 % ยังเห็นการจำหน่ายบริเวณสถานีรถไฟ
- 24.7 % เห็นป้ายประกาศห้ามดื่มฯ บริเวณสถานีรถไฟ และ 27.1 % เห็นป้ายบนขบวนรถไฟ

ด้านชาวต่างชาติ พบว่า

- > 1 ใน 5 ยอมรับกฎหมายห้ามดื่มฯ บนขบวนรถไฟและชานชาลาสถานี
- > 20 ใน 50 ราย และ 31 ใน 50 ราย ไม่เห็นป้ายประกาศห้ามดื่ม/จำหน่ายฯ ทั้งบริเวณชานชาลา สถานีและบนขบวนรถไฟ ตามลำดับ
- > มีเพียง 1 รายที่เคยได้ยินประกาศแจ้งเตือนห้ามดื่มฯ บนขบวนรถไฟและสถานีรถไฟ

สำหรับความรู้ของประชาชนต่อผลของการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ พบว่า ผู้โดยสารที่เดินทางประจำ ร้อยละ 49.3 มีโอกาสทราบข่าวสารได้มากกว่าจากป้ายประกาศ สติกเกอร์บริเวณสถานีรถไฟ แต่ผู้โดยสารส่วนมากยังไม่เห็นประกาศห้ามในสถานีรถไฟ ชานชาลา และบนขบวนรถไฟ

อย่างไรก็ตาม พบว่ารอบ ๆ สถานีรถไฟมีร้านค้า ร้านอาหารที่มิมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ผู้โดยสารสามารถหาซื้อได้ และบางร้านไม่จำกัดเวลาจำหน่ายอีกด้วย

สำหรับความคิดเห็นจากผู้บริหารการรถไฟแห่งประเทศไทยต่อประกาศการใช้กฎหมายดังกล่าว มีความคิดเห็นว่า ควรจัดทำป้ายประกาศติดบริเวณสถานีรถไฟ ชานชาลา และบนขบวนรถไฟ เน้นย้ำบทบาทหน้าที่ของพนักงานประจำรถให้มากขึ้น พร้อมทั้งทบทวนบทบาทการทำงานระหว่างการรถไฟฯ กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ทางด้านเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมบุคลากรน้อยมาก เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการไม่เคยได้รับความรู้และการกำหนดขอบเขตอำนาจ จึงไม่กล้าที่จะปฏิบัติ จนเป็นเหมือนละเลยการปฏิบัติหน้าที่

ทีมนักวิจัยยังให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพิ่มเติมอีกว่า

> ควรพัฒนาระบบการทำงานร่วมกันระหว่างการรถไฟแห่งประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุข กรมสรรพสามิต และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้เชื่อมโยงและบูรณาการทำงานระหว่างกัน

> การรถไฟฯ ต้องทบทวนการกำหนดพื้นที่ในการห้ามจำหน่ายและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ชัดเจนมากขึ้น และทบทวนขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจรถไฟในการจับ ปรับ บนขบวนรถไฟและสถานีตำรวจรถไฟ

> ต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงการกำหนดโทษและขอบเขตอำนาจของผู้ถือใบอนุญาตจำหน่ายและดื่มเครื่องดื่ม

ด้านเจ้าหน้าที่

> ทุกคนไม่เคยได้รับความรู้ หรือคำแนะนำเกี่ยวกับ พรบ. ฉบับดังกล่าว มีเพียงประกาศคำสั่งที่แจ้งเพื่อทราบจากหน่วยงานหลัก

> ส่วนเอกสาร การลงชื่อเพื่อรับทราบเป็นรายบุคคลไม่ปรากฏหลักฐานที่เป็นทางการ

> ส่วนพนักงานผู้เสียบียงทราบข้อมูลจากทางบริษัทต้นสังกัดที่ให้ “ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนขบวนรถไฟทุก ๆ เส้นทางที่บริษัทนั้น ๆ ประมูลได้”

ดื่มแอลกอฮอล์บนขบวนรถไฟ ผ่านทางประกาศและทุกช่องทางสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ของสถานีรถไฟ รวมทั้งต้องจัดให้มีเครื่องมือในการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ทุกขบวนรถไฟและรถไฟหลัก

> เผยแพร่ทางสื่อสารสาธารณะ ขอความร่วมมือจากสื่อต่าง ๆ ในการกระจายข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดดังกล่าวนี้ รวมทั้งเผยแพร่ในทุกภาษาหลัก เช่น อังกฤษ จีน เยอรมัน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น

“นอกจากนี้ ก็ควรกำหนดการประเมินการบังคับใช้กฎหมายนี้ปีละครั้ง อย่างน้อยต่อเนื่องกัน 5 ปี ก็จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายมากขึ้น โดยอาจศึกษาเปรียบเทียบไปถึงปฏิบัติการเรื่องนี้ในประเทศอื่นก็จะช่วยพัฒนาการควบคุมการดื่มในบ้านเราได้มากขึ้น”

สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

หน่วยระบาดวิทยา อาคารบริหาร ชั้น 6 คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทรศัพท์ : (083)577-5533 <http://cas.or.th>